

Aktualności MSSF

Pojawiające się problemy i praktyczny poradnik*

Numer 71 - luty 2009 r.

Nowa interpretacja KIMSF w sprawie aktywów przekazywanych przez klientów

Steve Ralls z zespołu usług doradztwa księgowego PwC objaśnia interpretację KIMSF 18 „Aktywa przekazywane przez klientów”.

Jak należy wykazać składnik aktywów otrzymany od klienta w zamian za podłączenie do sieci lub za bieżący dostęp do towarów lub usług? Do tej pory stosowano różne rozwiązania. Niektóre jednostki ujmowały otrzymane składniki aktywów w wartości godziwej, inne zaś według zerowego kosztu nabycia. Jednostki, które wykazywały dany składnik aktywów w wartości godziwej, ujmowały odnośne przychody jednorazowo w rachunku zysków i strat lub rozkładały je na dłuższy okres. Interpretacja KIMSF 18 zajmuje się ujednoczeniem tych różnych rozwiązań.

Co zmieni interpretacja KIMSF 18?

Wniesione aktywa będą początkowo ujmowane według wartości godziwej, zaś odnośne przychody będą ujmowane jednorazowo w rachunku zysków i strat lub przez odpowiedni okres świadczenia usług. Dla niektórych jednostek będzie to znacząca zmiana.

Interpretacja zawiera również nowe wytyczne dotyczące wydzielania i ujmowania różnych elementów składowych transakcji. Może być stosowana nie tylko przez te jednostki, które otrzymują aktywa od swoich klientów. Może dotyczyć każdej jednostki, która posiada więcej niż jedno zobowiązanie do dostarczania towarów lub usług.

Skutki zastosowania tej interpretacji mogą dotyczyć nie tylko przypadków przedsiębiorstw użyteczności publicznej oraz outsourcingu, o których mowa w przykładach w interpretacji. Jednostki z innych sektorów, na przykład z sektora telekomunikacji, powinny zastanowić się, czy KIMSF 18 wywrze wpływ na ich rachunkowość.

Jakie są wytyczne?

Interpretacja ma zastosowanie do umów przekazania przez klienta składników rzeczowych aktywów trwałych, które są potrzebne w celu podłączenia klienta do sieci lub regularnego dostarczania klientowi towarów lub usług. Interpretacja nie ma zastosowania do dotacji rządowych ani koncesji na świadczenie usług.

Kluczowe zagadnienia są następujące: Czy otrzymano składnik aktywów? Jak wycenić dany składnik aktywów? Jak ujmować odnośne przychody?

W tym numerze...

- 1 KIMSF 18
- 2 Wiadomości z Cannon Street
- 3 Poradnik dla początkujących: świadczenia emerytalne
- 6 Przewidywania na rok 2009
- 7 MSSF ostatnio zatwierdzone przez UE
- 7 Zagadnienia sektorowe związane z przejściem spółek z sektora farmaceutycznego na MSSF
- 8 Kontakt

Wiadomości z Cannon Street

Niniejsza kolumna pojawia się w „Aktualnościach MSSF” po raz pierwszy, ale od tej pory będzie ich stałym punktem. Zawiera ona skrót informacji o najnowszych działaniach Rady (mającej swoją siedzibę na Cannon Street w Londynie). Mamy nadzieję, że pozwoli ona czytelnikom na zapoznanie się z rozwojem zmian bez konieczności nadmiernego zagłębiania się w szczegóły.

MSSF 7 – Inwestycje w instrumenty dłużne

Na styczniowym spotkaniu Rada omawiała reakcje respondentów na projekt zmian do standardu zatytułowany „Inwestycje w instrumenty dłużne”, opublikowany w dniu 23 grudnia 2008 roku. Rada zdecydowała, że chwilowo nie wprowadzi proponowanych zmian (dodatkowych wymogów informacyjnych). Uwzględni problemy, których dotyczył projekt zmian do standardu, w ramach szerszego projektu ulepszeń rachunkowości instrumentów finansowych.

Ulepszenie wymogów informacyjnych dotyczących instrumentów finansowych

Na styczniowym spotkaniu Rada omawiała reakcje respondentów na projekt zmian do standardu zatytułowany „Ulepszenie wymogów informacyjnych dotyczących instrumentów finansowych”, opublikowany w październiku 2008 roku. Zmiany ulepszają informacje do ujawnienia na temat wyceny w wartości godziwej oraz ryzyka płynności instrumentów finansowych. Rada zdecydowała, że jednostki będą miały obowiązek ujawnienia następujących informacji w swoich rocznych sprawozdaniach finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2009 r.:

- Poziom w hierarchii wartości godziwej, jaką ustalono dla całości wycen w wartości godziwej, w oparciu o trzypoziomą hierarchię spójną z FAS 157.
- Przedstawienie uzgodnienia od sald początkowych do sald końcowych wycen w wartości godziwej w rezultacie zastosowania znaczących, niemożliwych do zaobserwowania, danych wejściowych do technik wyceny.

- Przesunięcia w trakcie okresów sprawozdawczych pomiędzy poszczególnymi poziomami w hierarchii wartości godziwej oraz przyczyny tych przesunięć.
- Analiza wiekowa przedstawiająca pozostałe, zgodne z umową, okresy do upływu terminu wymagalności instrumentów finansowych, z wyjątkiem niektórych pochodnych zobowiązań finansowych (np. handlowych), które należy ujawnić w analizie wiekowej na podstawie informacji przekazywanych w wewnętrznych raportach dla kluczowych członków kierownictwa.
- Analiza wiekowa aktywów finansowych wykorzystywanych w zarządzaniu ryzykiem płynności, jeżeli jest ona istotna dla zrozumienia ryzyka płynności jednostki przez użytkowników sprawozdań finansowych.

Propozycje zmian do KIMSF 9 i MSR 39

Na spotkaniu styczniowym Rada nie omawiała projektu zmian opublikowanego 22 grudnia. Będzie on omawiany na spotkaniu lutowym.

KIMSF 9 i KIMSF 16 – projekt zmian do interpretacji „Zmiany powdrożeniowe”

Opublikowany w ubiegłym miesiącu projekt zmian do interpretacji KIMSF wyjaśnia, że KIMSF 9 nie stosuje się do połączeń jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą ani do tworzenia wspólnych przedsięwzięć, a także usuwa ograniczenie niepozwalające na to, aby jednostka zagraniczna, w którą inwestycje netto są zabezpieczane, była jednocześnie posiadaczem instrumentu zabezpieczającego. Termin zgłaszania uwag upływa 2 marca.

c.d. ze str. 1

Interpretacja zawiera następujące wymagania:

- Składnik aktywów przekazany przez klienta należy ująć, gdy spełnia on warunki definicji składnika aktywów przedstawione w Założeniach koncepcyjnych. Należy wziąć pod uwagę wszystkie fakty pomocne w ustaleniu, czy nad daną pozycją sprawowana jest kontrola i czy prawdopodobne jest uzyskiwanie z niej w przyszłości korzyści ekonomicznych.
- W ujęciu początkowym składnik aktywów ujmuje się w wartości godziwej.
- Księgowanie drugostronne odnoszone jest w przychody, które należy ująć zgodnie z MSR 18.
- Jednostka otrzymująca składnik aktywów ustala, czy został on otrzymany w zamian za jedną lub więcej różnych i możliwych do wyodrębnienia usług - na przykład za podłączenie do sieci, stały dostęp do tej sieci lub dostawę towarów lub usług poprzez sieć. Następujące dwie cechy wskazują na to, że podłączenie stanowi oddzielną usługę:
 - Usługa zostaje dostarczona klientowi i stanowi dla klienta odrębną wartość.
 - Wartość godziwą usługi można wiarygodnie wycenić.
- Przychody ujmuje się w momencie dostarczenia każdej wyodrębnionej usługi.
 - W przypadku, gdy dostarczana jest tylko jedna usługa, przychód ujmuje się w momencie dostarczania tej usługi. Może to być moment wykonania podłączenia, po którym nie występują dalsze zobowiązania, lub okres trwania świadczenia usług, gdy podłączenie nie jest oddzielną usługą.
 - W przypadku świadczenia więcej niż jednej usługi, przychody należy przyporządkować do każdej z tych usług za pomocą odpowiedniej metody, na przykład względnej wartości godziwej lub kosztu plus uzasadniona marża, oraz ujmować je w momencie świadczenia poszczególnych usług.
- Takie samo rozwiązanie księgowe stosuje się w przypadku przekazania środków pieniężnych, które są potrzebne na budowę składnika aktywów, który zostanie wykorzystany do podłączenia klienta do sieci.

Interpretację KIMSF należy stosować prospektywnie do wszystkich transakcji od 1 lipca 2009 roku. Można zastosować ją wcześniej, jeżeli dostępne są odpowiednie dane. Jednostki sprawozdawcze w Unii Europejskiej będą musiały poczekać na zatwierdzenie interpretacji przez UE.

Wymóg odrębnej wartości oznacza, że klient przekazujący składnik aktywów uzyskuje wartość z podłączenia, która jest odrębna od innych usług uzyskiwanych w okresie późniejszym.

Poradnik dla początkujących: Świadczenia emerytalne

Jeżeli chcesz zrozumieć programy określonych świadczeń emerytalnych (a nie jesteś jeszcze w wieku emerytalnym), zapytaj o nie swoich rodziców. Większość z nich miała takie właśnie programy emerytalne. Możesz też zapytać pracowników służb publicznych, ponieważ wielu z nich nadal je ma. My sami w większości jesteśmy uczestnikami programów określonych składek emerytalnych i przy obecnej sytuacji na rynku nie jest to dla nas powodem do radości. Rachunkowość świadczeń emerytalnych jest albo brutalnie prosta - w przypadku programów określonych składek - albo niezwykle złożona - w przypadku programów określonych świadczeń. Julie Thomas przygląda się obu rodzajom programów oraz związanym z nimi problemom księgowym.

Wszystkie programy emerytalne klasyfikuje się albo jako programy określonych świadczeń albo programy określonych składek. Można je opisać następująco:

- **Programy określonych składek** można również nazwać programami „nabywania pieniędzy”. Pracodawca wpłaca składki do funduszu. Składki te mogą stanowić procent wynagrodzenia albo stałą kwotę roczną. Pracownicy mogą mieć możliwość wpłacania dodatkowo własnych składek. Emeryturę, jaką otrzyma pracownik, ustala się w oparciu o poziom wpłaconych składek oraz kwotę zarobioną w ramach inwestycji dokonywanych w programie. Pracodawca nie ma żadnych dodatkowych zobowiązań wobec pracownika.

Rachunkowość takich programów jest prosta. Składki wykazuje się jako koszty w momencie ich „zarobienia” przez pracownika. Spółka może tworzyć rezerwę na składki zarobione przez pracowników, ale niewpłacone jeszcze do funduszu.

Programy określonych składek są normą w dzisiejszych czasach. Ich prostota i możliwość przewidzenia rocznych wydatków stanowi o ich atrakcyjności dla pracodawców. Ryzyko słabych wyników z inwestycji funduszu znajduje się po stronie pracownika.

- **Programy określonych świadczeń** można również nazwać programami ostatniego wynagrodzenia. Są one bardziej złożone zarówno w funkcjonowaniu, jak i w sposobie księgowania. Zasady programu emerytalnego określają kwotę świadczenia, jakie pracownik otrzyma, zazwyczaj w zależności od jego wynagrodzenia za ostatni rok pracy.

Przykład

Emeryt otrzymuje jedną sześćdziesiątą ostatniego wynagrodzenia za każdy rok pracy objęty programem emerytalnym (tj. za każdy przepracowany rok), maksymalnie do 40 lat. Jeżeli ostatnie wynagrodzenie wynosi 100 tysięcy, to po 30 latach pracy emerytura wyniesie: $100 \text{ tys.} \cdot \text{ostatniego wynagrodzenia} \cdot 30 \text{ lat pracy} / 60 = 50 \text{ tys.} \text{ rocznie}$.

Kierownictwo prawie zawsze wydziela pulę aktywów na zaspokojenie tego zobowiązania emerytalnego. Spółka ponosi ryzyko słabych wyników z inwestycji. Wysokość składek do puli aktywów oparta jest na dokonywanych przez aktuariusza złożonych oszacowaniach kwoty świadczeń, jakie zostaną wypłacone, oraz wyników z inwestycji.

Rachunkowość określonych świadczeń jest o wiele bardziej skomplikowana niż rachunkowość programów określonych składek. Spółki składają swoim pracownikom przyrzeczenie wypłaty określonej sumy w pewnym momencie w przyszłości. W chwili składania przyrzeczenia kierownictwo nie wie, jak długo pracownik będzie pracował, czy osiągnie wiek emerytalny, jak

długo będzie żył po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz jakie będzie jego ostatnie wynagrodzenie w momencie przejścia na emeryturę. Dodatkowa niepewność przy wyliczaniu emerytury wiąże się z tym, jakie wyniki zostaną zrealizowane na puli aktywów – inaczej mówiąc, jaki zwrot zostanie uzyskany z aktywów na zaspokojenie zobowiązań emerytalnych. Rachunkowość programów określonych świadczeń emerytalnych podejmuje próbę oszacowania tej niepewności i rozłożenia wydatków na okres stażu pracy, jaki pracownik przepracuje w spółce.

Są trzy ważne rzeczy, o których trzeba pamiętać w rachunkowości programów emerytalnych: ustalenie niedoboru lub nadwyżki świadczeń emerytalnych, obliczenie rocznych wydatków oraz ujawnienie pełnych wymaganych informacji. Poradnik dla początkujących przedstawi te trzy zagadnienia.

Bilans i niedobór lub nadwyżka środków na świadczenia emerytalne

Pozycję bilansową netto ustala się przez porównanie aktywów programu z szacowaną wartością przyrzeczenia określonych świadczeń emerytalnych. Nadwyżkę zobowiązania emerytalnego nad aktywami programu prezentuje się jako niedobór. Nadwyżka aktywów programu nad zobowiązaniem może stanowić składnik aktywów, jeżeli pracodawca może otrzymać zwrot składek lub obniżyć je w przyszłości.

- Aktywa programu muszą spełniać szczegółowe warunki określone w MSR 19 „Świadczenia pracownicze”, aby można je było kompensować ze zobowiązaniem emerytalnym. Aktywami programu mogą być obligacje, akcje lub nieruchomości (na przykład), które zostaną ostatecznie wykorzystane na wypłaty emerytur. Aktywa programu wycenia się w wartości godziwej.
- Zobowiązanie emerytalne odzwierciedla przyszłe płatności, jakich spółka zobowiązała się dokonać na rzecz emerytów. Obliczają je aktuariusze w oparciu o różne założenia, o których mowa poniżej. Kwota ta stanowi wartość bieżącą spodziewanych przyszłych płatności na rzecz emerytów.

Programy określonych świadczeń mogą być oparte na wydzielonym funduszu lub finansowane w inny sposób, jednak niewiele spółek ma obecnie programy nieoparte na wydzielonym funduszu. Aktywa programu w programie opartym na funduszu znajdują się zasadniczo poza zasięgiem spółki i jej wierzycieli. Zobowiązania emerytalne w programach nieopartych na funduszach realizowane są z własnych zasobów pracodawcy. Status programu opartego na funduszu lub nieopartego na funduszu nie ma wpływu na wycenę zobowiązania do wypłaty określonych świadczeń.

Wycena zobowiązania

Najprościej rzecz ujmując, zobowiązanie stanowi szacunek kwot, jakie zostaną wypłacone emerytom, skorygowany o wartość pieniądza w czasie.

Przykład

Spółka zatrudnia aktualnie 100 osób. Przewiduje się, że wszyscy będą pracowali przez 40 lat. Ich obecne wynagrodzenia wynoszą 1.000 W rocznie. Nie przewiduje się, aby uległo ono zmianie w okresie ich zatrudnienia. Kierownictwo szacuje, że każdy z pracowników będzie pobierał emeryturę przez 1 rok, a następnie umrze. Ich emerytura będzie stanowiła 100% ostatniego wynagrodzenia. Na koniec roku 1 zarobią 1/40 swojej emerytury.

Nie biorąc pod uwagę wartości pieniądza w czasie ani aktywów programu, spółka księguje $1/40 \times 1.000 \text{ W} \times 100$ pracowników = 2.500 jako koszt i niedobór w roku 1.

Ten prosty i nierealistyczny przykład pokazuje obszary niepewności związane z wyceną zobowiązania z tytułu określonych świadczeń emerytalnych. Kierownictwo musi dokonywać założeń dotyczących długowieczności pracowników, przyszłych zarobków oraz dalszego zatrudnienia. Następnie kierownictwo musi wybrać odpowiednią stopę dyskonta, która będzie odzwierciedlała wartość pieniądza w czasie pomiędzy okresem świadczenia usług a momentem pobrania świadczenia. Przykład ten zakłada również, że przyrzeczenie świadczenia emerytalnego nie ulegnie zmianie ani nie zostanie odwołane w okresie trwania programu oraz życia pracowników. To założenie również jest nierealistyczne, ponieważ wiele programów jest modyfikowanych lub odwoływanych.

Obciążenie wyniku finansowego

Obciążenie wyniku finansowego ujmuje się w okresie, w którym zarobione zostały świadczenia. Dzieli się je na szereg elementów:

- **Bieżące koszty pracownicze** – zwiększenie zobowiązania emerytalnego w związku z przepracowaniem tego roku przez pracowników, a więc uzyskaniem prawa do wyższej emerytury.
- **Koszty odsetek** – zwiększenie zobowiązania emerytalnego wycenianego według wartości bieżącej, ponieważ do wypłaty świadczeń pozostało o rok mniej. Jest to stopa dyskonta (zobacz poniżej) na początek okresu pomnożona przez wartość bieżącą zobowiązania emerytalnego.
- **Przewidywany zwrot z aktywów programu** – długoterminowo przewidywane odsetki od obligacji, dywidendy z akcji i inne przychody wypracowane w ramach programu.
- **Koszty przeszłego zatrudnienia** – jeżeli świadczenia ulegają zmianie w bieżącym okresie, będzie to miało wpływ na zobowiązanie emerytalne odnoszące się do usług świadczonych przez pracowników w latach ubiegłych. Może to być kwota dodatnia (tj. koszt), gdy świadczenia ulegają podniesieniu lub wprowadzone zostają nowe świadczenia. Może to być również kwota ujemna (tj. przychód), gdy istniejące świadczenia zostają pomniejszone, chociaż ten przypadek występuje rzadko.
- **Zyski lub straty związane z redukcją** – spółka zmniejsza liczbę pracowników objętych programem lub zmniejsza świadczenia, jakie pracownicy uzyskają w przyszłości.
- **Zyski lub straty związane z rozliczeniem zobowiązania** – zobowiązanie zostaje w całości zlikwidowane. Na przykład, kiedy spółka dokonuje jednorazowej wypłaty pieniężnej na rzecz pracowników, w zamian za ich rezygnację z emerytury, lub kiedy aktywa i zobowiązania zostaną przeniesione do programu określonych składek.

Powyższe elementy są w dużej mierze oparte na oszacowaniach. Są one korygowane w późniejszych latach, kiedy dostępnych jest więcej informacji. Korekty te określa się jako zyski i straty aktuarialne.

Metody wykazywania korekty założeń opisano poniżej w punkcie „ujęcie czynników nieprzewidywanych”.

Przewidywanie przyszłości

Księgowi są lepsi z historii niż z przewidywania przyszłości. Przy obliczaniu zobowiązań emerytalnych korzystają z pomocy aktuariuszy. W modelu „prognozowanych uprawnień jednostkowych” aktuariusze muszą dokonywać szeregu oszacowań lub przyjmować założenia co do kluczowych zmiennych. Założenia można podzielić na dwa rodzaje:

- Demograficzne, na przykład wskaźnik rotacji pracowników, wcześniejsze emerytury i śmiertelność lub przewidywanie zgonu.
- Finansowe, na przykład podwyżki płac, inflacja i stopa dyskonta przyjęta do przekształcenia strumienia przyszłych wypłat świadczeń w jedną wartość bieżącą netto.

Nota od Wydawcy

Czytelnicy docenią informację, że seria poradnika dla początkujących jest poddawana szczegółowemu procesowi testowania przed publikacją. Zespół testujący tę część poradnika dla początkujących stwierdził, że poradnik po prostu nie może obyć się w tym miejscu bez dowcipu o aktuariuszach. Zamieszczamy więc poniższy dowcip w duchu współpracy pomiędzy naszymi zawodami.

Pytanie: Ilu aktuariuszy potrzeba, aby wymienić żarówkę?

Odpowiedź: Ilu było potrzeba w zeszłym roku?

A ilu byś chciał?

Żadnego, ponieważ po przeprowadzeniu analizy wiarygodności mamy sygnały, że żarówka nadal świeci.

Żadnego, bo departament ubezpieczeń nie pozwala w tym momencie na modyfikację żarówki.

Czy ktoś z naszej konkurencji wymienił już żarówkę?

Nikt, bo woła, żebyśmy nie mieli jasnego obrazu sytuacji.

Tyle samo, co w ubiegłym roku, po uwzględnieniu trendów.

Pytanie: Jak odróżnić aktuariusza introwertyka od aktuariusza ekstrawertyka?

Odpowiedź: Aktuariusz introwertyk patrzy na swoje buty, a aktuariusz ekstrawertyk patrzy na twoje buty.

Jeśli chcesz pobawić się w aktuariusza, zajrzyj na stronę www.deathclock.com i spróbuj obliczyć, kiedy możesz umrzeć. Kilka najbardziej znaczących założeń omówiono poniżej.

Śmiertelność

Emeryci będą czerpali korzyści dłużej, a zobowiązanie emerytalne wzrośnie, jeżeli wyższa jest przewidywana długość życia. W ostatnich latach większość spółek skorygowała swoje założenia co do długości życia w górę i w wielu spółkach zobowiązania emerytalne znacznie wzrosły.

Śmiertelność jest jednym z kluczowych założeń, jakim przyglądają się inwestorzy. Kierownictwo nie powinno ograniczać się tylko do podawania nazw tabel aktuarialnych i technicznych korekt. Dla wielu użytkowników raportów finansowych, którzy nie są specjalistami, pożyteczna jest informacja o tym, ile zgodnie z przewidywaniami będą żyli mężczyźni i kobiety, którzy odejdą na emeryturę dzisiaj lub w określonym punkcie w przyszłości, włącznie ze szczegółowymi informacjami o tym, jak ta liczba lat zmienia się w zależności od czynników geograficznych, demograficznych i innych.

Stopa dyskonta

Stopa dyskonta przyjęta do uwzględnienia wartości pieniądza w czasie opiera się na wysokiej jakości obligacjach korporacyjnych - zazwyczaj o ratingu AA lub wyższym. Waluta i warunki tych obligacji powinny odpowiadać warunkom zobowiązania z tytułu określonych świadczeń. Większość obligacji korporacyjnych zapada w okresie krótszym niż okres, przez który emeryci pobierają świadczenia, dlatego często konieczna jest ekstrapolacja zysków z obligacji korporacyjnych na dłuższy okres istnienia zobowiązania emerytalnego. Jeżeli rynek na obligacje korporacyjne nie jest głęboki, należy zastosować stopę dla obligacji rządowych.

Zastosowana stopa nie opiera się na przewidywanej stopie zwrotu z aktywów programu. Wybór aktywów, w jakie zainwestuje fundusz, nie wpływa na charakter ani na kwotę zobowiązania do przyszłych płatności na rzecz emerytów. Wartość zobowiązania nie zależy od wyboru aktywów programu.

Ujęcie czynników nieprzewidywanych

Zyski i straty aktuarialne powstają na skutek zmian oszacowań aktuarialnych lub różnic pomiędzy założeniami aktuarialnymi w poprzedniej wycenie a tym, co faktycznie się wydarzyło.

Są trzy sposoby ujmowania zysków i strat aktuarialnych.

Pierwsza metoda pozwala spółce na ujęcie zysków i strat aktuarialnych w całości w momencie ich powstania, w zestawieniu całościowych zysków i strat (lub w innym zestawieniu łącznych przychodów).

Druga metoda to wykazywanie zysków i strat aktuarialnych w oparciu o szacowane zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych określone jako przedział (lub „korytarz”) wokół najlepszego szacunku. Jeżeli zyski i straty aktuarialne mieszczą się w „korytarzu”, oznacza to, że szacunki i założenia były wystarczająco wiarygodne, a więc nie ma potrzeby ujmowania zysków i strat aktuarialnych w wyniku finansowym. Inaczej mówiąc, „korytarz” stanowi możliwy do przyjęcia margines niepewności. Korytarz ten to 10% wyższej z następujących dwóch wartości:

- wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń lub
- wartości godziwej aktywów programu na początek roku finansowego.

Zyski i straty aktuarialne niemieszczące się w tym 10% korytarzu ujmuje się co najmniej przez średni pozostały okres świadczenia pracy przez pracowników. Dozwolone jest również szybsze ich ujęcie. Tę samą zasadę stosuje się zarówno do zysków, jak i do strat, w sposób spójny w kolejnych okresach. Jest prawdopodobne, że RMSR usunie w przyszłości opcję korytarza, ponieważ jest to metoda nieco arbitralna i nieprzejrzysta oraz niespójna z Załoženiami koncepcyjnymi RMSR.

Trzecia metoda pozwala jednostkom na ujmowanie zysków i strat aktuarialnych na bieżąco i w pełnej kwocie w rachunku zysków i strat. Jest to rozwiązanie rzadko stosowane w praktyce ze względu na zmienność, jaką wprowadza, zmienność, która bardziej odzwierciedla trudność przewidzenia przyszłości niż samego zobowiązania emerytalnego. Mimo to, jest to metoda, którą RMSR wydaje się preferować.

Ujawnianie informacji

MSR 19 podaje obszerne wymogi informacyjne w zakresie programów określonych świadczeń emerytalnych. Grupy inwestorów upominają się o bardziej przejrzyste ujawnianie informacji, szczególnie związanych z wrażliwością zobowiązania emerytalnego na kluczowe założenia aktuarialne, takie jak stopa dyskonta i śmiertelność. Jedne i drugie są dość różne w różnych spółkach i mogą mieć znaczący wpływ na zobowiązanie emerytalne. Inwestorzy przekonują, że lepsza jakość ujawnianych informacji jest kluczowa dla uzyskania jasnego obrazu ryzyk i korzyści związanych z programami określonych świadczeń.

Aktualne problemy

Obecny kryzys kredytowy spowodował ogromne spadki wartości aktywów programów emerytalnych, co jest w różnym stopniu kompensowane przez spadek zobowiązań emerytalnych w związku ze wzrostem stóp dyskontowych. Od wielu lat odnotowywano wysokie niedobory, często stanowiące jedną z największych kwot w bilansie. Koszt i ryzyka obsługi tych niedoborów emerytalnych doprowadziły wiele spółek do zamknięcia programów określonych świadczeń. Rachunkowość świadczeń emerytalnych znajduje się jako jeden z priorytetów w harmonogramie prac RMSR oraz inicjatywy Aktywne Działania na rzecz Rachunkowości w Europie (PAAinE - Proactive Accounting Activities in Europe). Teoretycy od lat zmagają się z charakteryzującą ten obszar trudnością wyceny zobowiązania i wykazywania go, próbując wypracować lepszą metodę.

Przewidywania na rok 2009

Steve Ralls, dyrektor w centralnym zespole usług doradztwa księgowego PwC, dzieli się kilkoma przemyśleniami na temat tego, co może się zdarzyć w tym roku. Steve jest kibicem klubu piłkarskiego Chelsea – znaczenie tej informacji wyjaśni się w dalszej części artykułu.

Rachunkowość

Nikt z nas nie spotkał się dotąd z takimi warunkami ekonomicznymi, jakich jesteśmy obecnie świadkami. Rynki finansowe nadal charakteryzują się zmiennością, a rynki towarowe wydają się zmierzać w jednym kierunku: w dół (z wyjątkiem metali szlachetnych). „Prawdziwa” gospodarka cierpi z powodu kryzysu kredytowego i efektu domina wynikającego z zaciskania pasa wszędzie na świecie. Recesja jest potwierdzonym faktem we wszystkich największych gospodarkach światowych.

W tym kontekście Rada ma w swoim harmonogramie projekty dotyczące prezentacji sprawozdań finansowych oraz ujmowania przychodów. Na pierwszy rzut oka nie są to projekty, które mogłyby rozentuzjasmować przeciętnego przechodnia, a jednak mają one fundamentalne znaczenie dla zrozumienia sytuacji finansowej i majątkowej spółki.

Prezentacja sprawozdań finansowych może zmienić sposób patrzenia inwestorów na zyski, aktywa, a przede wszystkim środki pieniężne spółek. Co będzie, jeśli w tym roku rachunek przepływów pieniężnych stanie się głównym składnikiem sprawozdania finansowego? Być może kierownictwo spółki będzie rozpoczynało prezentację wyników od zdania: „W tym roku wypracowaliśmy X mln USD na działalności handlowej...” zamiast „Zysk na jedną akcję wzrósł o 10%”.

Wśród analityków znane jest powiedzenie: „Gotówka jest faktem, a zysk jest tylko opinią”. Jako że zysk jest jedynie opinią, a akcje odkupuje się po obecnych niskich cenach, zysk na jedną akcję może niewiele mówić na temat wyników spółki.

Przychody zawsze były uważane za ważny wskaźnik wzrostu. Może się jednak okazać, że wzrasta zainteresowanie możliwością zamiany tego wzrostu na środki pieniężne w kasie.

Prognoza pierwsza

- Fundamentalne zasady rachunkowości znajdą się ponownie w centrum uwagi, ponieważ analitycy będą coraz bardziej koncentrowali się na możliwości wypracowania przez spółki środków pieniężnych.
- Spółki będą koncentrowały się na tym, co robią dobrze, i zrezygnują z - lub zaprzestaną prowadzenia - mniej atrakcyjnej działalności.
- Zasada „prawdowości i rzetelności” będzie pod o wiele ostrzejszą obserwacją.

Ekonomia

W ubiegłym miesiącu w Stanach Zjednoczonych proklamowano „Obamonomikę”. Prezydent Obama powiedział: „Nie pytamy, czy Rząd jest zbyt duży, czy zbyt mały, ale czy dobrze działa”. „Czy dobrze działa” wymaga innego podejścia niż podejście przyjmowane przez rządy i spółki w poprzednich kryzysach.

Całościowa restrukturyzacja i redukcja kosztów wymagają zazwyczaj dużej redukcji zatrudnienia. Pewien dyrektor finansowy powiedział w 1992 roku: „To zadziwiające, że kiedy raz dokonasz cięcia, okazuje się, że możesz obciąć jeszcze dużo więcej. Tnij i nie przestawaj ciąć.” Oczywiście są i będą przeprowadzane restrukturyzacje, ale kierownictwa spółek będą prawdopodobnie bardziej kreatywne w podejściu to tego zadania.

Krótszy tydzień pracy zapoczątkowany przez sektor produkcyjny przyjął się także w sektorze usług. Pozwala on pracownikom na wykorzystywanie dodatkowych możliwości - przerwy w karierze zawodowej, obniżona liczba standardowych godzin pracy, praca w domu, elastyczne godziny pracy – ale głównym celem jest redukcja kosztów: redukcja kosztów z myślą o przyszłości. „Dobrych” pracowników zawsze będzie brakowało i trudno ich będzie zatrzymać. Kierownictwo chce zatrzymać takich pracowników, dlatego będzie uważnie rozpatrywało różne możliwości, aby zadbać o „dobre działanie”.

Prognoza druga

Bolesne lekcje wyniesione z poprzednich kryzysów sprawią, że kierownictwo będzie koncentrowało się na minimalizacji redukcji zatrudnienia. Poszukiwane będą nowe modele pracy, które obniżą koszty, zapewnią elastyczność, będą wspierały rozwój i będą „działały” dla dobra wszystkich.

I na koniec najlepsze

- Najbardziej intratną działalnością będzie:
 - Jakakolwiek działalność, której marka będzie zawsze wysoko ceniona.
 - Elastyczna działalność usługowa lub produkcyjna o krótkim okresie realizacji.
 - Najnowsze technologie charakteryzujące się niskimi kosztami uruchomienia, opierające się na czymś, co aktualnie odnosi sukces, z szansą na natychmiastowe zostanie hitem.
- Mali przedsiębiorcy powrócą do:
 - Działalności usługowej, takiej jak catering, sprzątanie i punkty usług finansowych.
 - Pomocy technicznej.
- Budynki nieużywające w ogóle energii staną się normą. Nie będą ładne, ale będą się cieszyły ogromną popularnością.
- Klub piłkarski Chelsea zdobędzie mistrzostwo w Premier League, Pucharze Anglii oraz Lidze Mistrzów. Manchester United wypadnie z Premier League i zacznie spadać aż do Conference League*.
- Trzech wielkich producentów z sektora motoryzacyjnego w przyływie inspiracji zacznie wprowadzać innowacje w takim tempie, jak sektor informatyczny. Rezultat: będziemy mieli latający samochód, który będzie kosztował 100 dolarów.

* Conference League to najniższy poziom w czteropozomowej angielskiej lidze futbolowej.

MSSF zatwierdzone w UE

Unia Europejska zatwierdziła w grudniu szereg standardów. Poniższe tabele wymieniają niedawno zatwierdzone standardy i interpretacje oraz postępy w pracach nad tymi, które nie zostały jeszcze zatwierdzone.

Standardy/interpretacje zatwierdzone przez UE	Data zatwierdzenia przez UE	Data wejścia w życie
MSR 1 (zmieniony) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	17 grudnia 2008	1 października 2008. Dozwolone jest wcześniejsze zastosowanie.
MSR 23 (zmieniony) „Koszty finansowania zewnętrznego”	10 grudnia 2008	1 stycznia 2009. Zastosowanie prospektywne, ale można przyjąć standard z datą wcześniejszą niż jego data wejście w życie.
Zmiana do MSSF 2 „Warunki nabywania uprawnień oraz ich anulowanie”	16 grudnia 2008	1 stycznia 2009. Dozwolone jest wcześniejsze zastosowanie.
KIMSF 13 „Programy lojalnościowe dla klientów”	16 grudnia 2008	1 lipca 2008
KIMSF 14 „MSR 19 – Pułap dla aktywów z tytułu programów określonych świadczeń, minimalne wymogi w zakresie finansowania i ich wzajemne oddziaływanie”	16 grudnia 2008	1 stycznia 2008

Nie zatwierdzone jeszcze standardy i interpretacje	Wydanie przez EFRAG zalecenia w sprawie przyjęcia?	Głosowanie ARC w tej sprawie?
Zmiany do MSR 32 i MSR 1 „Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży i zobowiązania powstające w momencie likwidacji”	16 maja 2008	6 listopada 2008
Zmiana do MSSF 1 i MSR 27 „Koszt jednostki zależnej, jednostki znajdującej się pod wspólną kontrolą lub jednostki stowarzyszonej”.	21 lipca 2008	6 listopada 2008
MSSF 3 (zmieniony) „Połączenia jednostek gospodarczych”	7 listopada 2008	Nie
MSR 27 (zmieniony) „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”	Nie	Nie
Zmiana do MSR 39 „Uprawnione pozycje zabezpieczone”	Nie	Nie
KIMSF 15 „Umowy o w zakresie sektora nieruchomości”	3 listopada 2008	Nie
KIMSF 16 „Zabezpieczenia inwestycji netto w jednostkach zagranicznych”	3 listopada 2008	Nie
KIMSF 17 „Podział aktywów niepieniężnych pomiędzy właścicieli”	Nie	Nie

Kluczowe zagadnienia podatkowe związane z przejściem spółek z sektora farmaceutycznego na MSSF

Zespół ds. sektora farmaceutycznego i nauk biologicznych PricewaterhouseCoopers zamieścił w Internecie prezentację multimedialną na temat gorących tematów podatkowych dla spółek z tego sektora, które przechodzą na MSSF.

Publikacja „IFRS conversion: Understanding the key tax issues for Pharmaceuticals, Life Sciences and Medical Devices companies” („Przejście na MSSF: Zrozumienie kluczowych problemów podatkowych dotyczących spółek z sektora farmaceutyki, nauk biologicznych i urządzeń medycznych”) zajmuje się następującymi zagadnieniami:

- Metody rachunkowości podatkowej, takie jak LIFO, leasing, płatności zaliczkowe i amortyzacja części składowych środków trwałych.
- Międzynarodowe planowanie podatkowe, obejmujące strukturyzację globalną, planowanie zadłużenia, repatriację środków pieniężnych oraz zwrot podatku z tytułu działalności zagranicznej.

- Planowanie i dokumentacja cen transferowych.
- Odszkodowania, świadczenia i zasoby ludzkie.
- Kamienie milowe, prace badawczo-rozwojowe w toku oraz rezerwy podatkowe.

Publikacja ta może zainteresować: specjalistów podatkowych, CFO, kontrolerów finansowych, dyrektorów finansowych i osoby na innych stanowiskach, które będą odgrywać jakąś rolę w przejściu na MSSF w spółkach z sektora farmaceutycznego, nauk biologicznych i urządzeń medycznych.

Prezentację można ściągnąć pod adresem: <http://www.pwc.com/extweb/industry.nsf/docid/A688A7B65F0817AF8525752E00604248>

W celu uzyskania dalszych informacji prosimy o kontakt:

Szef zespołu ds. globalnej sprawozdawczości finansowej

Ian Wright: ian.d.wright@uk.pwc.com tel: +44 207 804 3300

Szef zespołu ds. sprawozdawczości

Waldemar Lachowski: waldemar.k.lachowski@pl.pwc.com tel: +48 22 523 43 49

Zespół ds. sprawozdawczości finansowej w Polsce

Robert Waliczek: robert.waliczek@pl.pwc.com tel: +48 22 523 43 32

Krzysztof Gmur: krzysztof.gmur@pl.pwc.com tel: +48 22 523 42 41

Agata Wiktorowicz: agata.wiktorowicz@pl.pwc.com tel. +48 22 523 41 76

Marta Madejska: marta.madejska@pl.pwc.com tel. +48 22 523 41 39